

Life with more bite...

คุณภาพชีวิตในมิติ

สุขภาพช่องปาก ตอนที่ 4

(Oral health-related quality of life: OHRQoL):

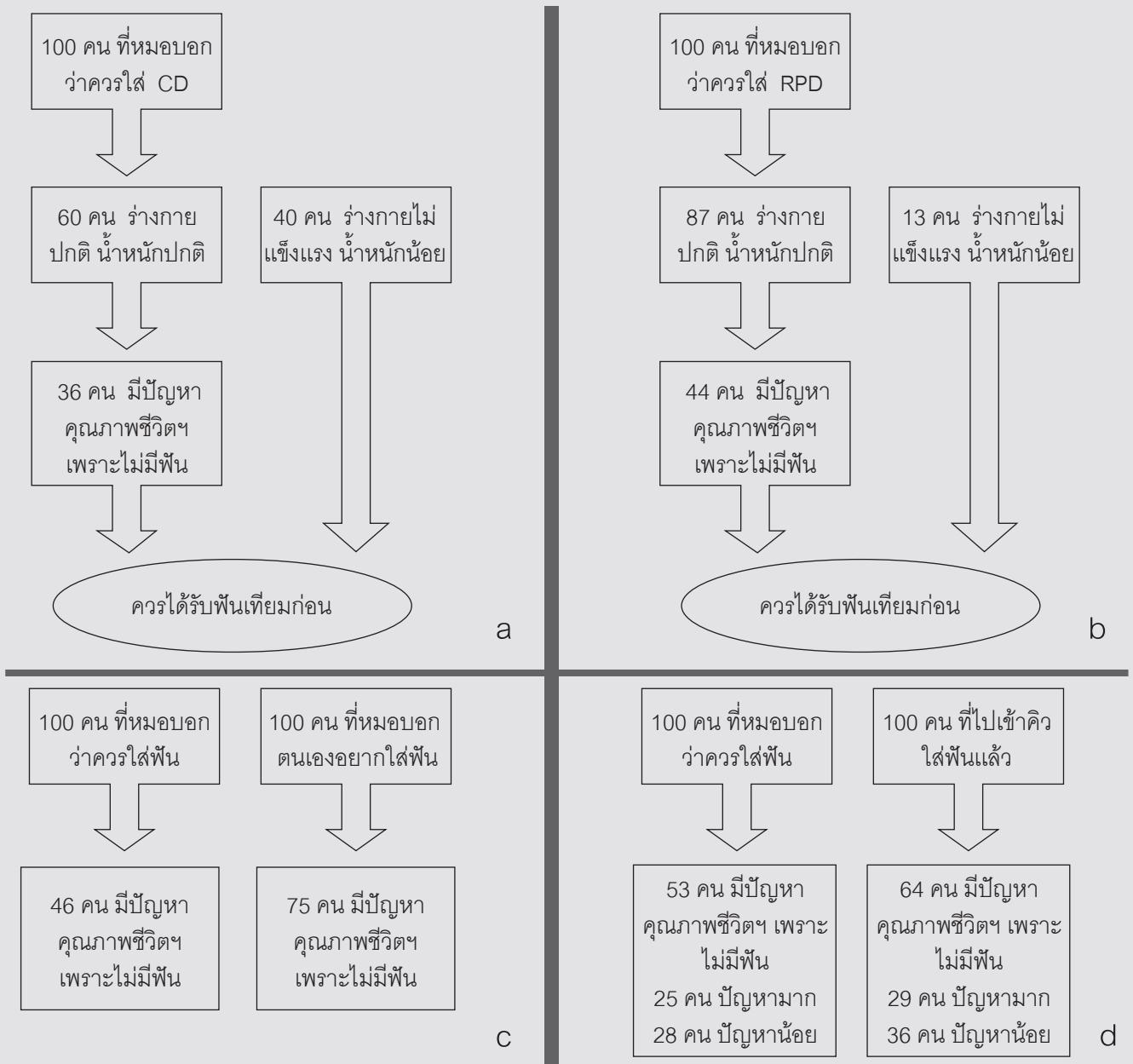
รศ.กญ.ดร. สุดาตวง กฤษญาพงษ์

ในช่วงที่ผ่านมา มีกระแสการทำฟันเทียมเกิดขึ้นมากในวงการวิชาชีพ ประชาชนที่มีสันเหงือกว่างนั้นมีมากมาย (สัก 4 ล้าน เห็นจะได้ เป็น complete denture ไปสัก 4 แสน) และคิดว่าผู้ป่วยที่รอทำฟันเทียมนั้นก็ยาวเหยียดขึ้นเรื่อย ๆ ทันตแพทย์หลายที่หลายท่านจึงต้องหันเห มาทำฟันเทียมกันมากขึ้น การอบรมฝึกฝนวิทยายุทธในการทำฟันเทียมก็ยิ่งมากขึ้นตามลำดับ เมื่อนึกได้เช่นนี้ ฉบับนี้จึงใคร่ขอนำงานวิจัยบางชิ้นที่เกี่ยวข้องกับการใส่ฟันเทียมในคนไทย และการวัดคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปาก มาเล่าให้ฟังสนุก ๆ เพื่อสะกิดความคิดค่ะ

ดังที่บอกไปแล้วว่า ผู้มีสันเหงือกว่างสมควรใส่ฟันเทียม (ตามแบบที่หมอคิด) นั้นมีมากมาย และเป็นความจริงที่วิชาชีพไม่สามารถให้การบริการได้ครบหมด ประกอบกับอีกความจริงที่

ว่าไปแล้วในฉบับก่อน ๆ ว่า โรคและสุขภาพเป็นสองเรื่องที่ไม่เหมือนกัน จึงได้มีงานวิจัยที่ทดลองนำเอาหลักการเรื่องคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปากมาใช้กับการตัดสินใจทำ/ไม่ทำ ฟันเทียมในคนไทย โดยอาจารย์ พัทธ์ ม. เชียงใหม่ (รศ. ทญ. ดร. พัชรารวรรณ ศรีศิลป์นันท์) อาจารย์เริ่มต้นจากการตรวจช่องปากแล้วประเมินตามแบบฉบับทันตแพทย์ว่าควรใส่ฟัน จากนั้นได้มีการนำเสนอว่านอกจากการตรวจปากแล้ว ควรจะพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วยในการจะสรุปว่าคนนั้น ๆ สมควรจะได้รับฟันเทียมหรือไม่ ได้แก่ คุณภาพชีวิต สุขภาพร่างกายทั่วไป การเข้าถึงบริการ ปัจจัยเรื่องเงินทองของคน ๆ นั้น ผลโดยคร่าวเฉพาะในส่วนที่มีการนำเรื่องคุณภาพชีวิต มาใช้ร่วมกับการตรวจปาก โดยคิดจุดเริ่มต้นจากการตรวจปากให้เป็น 100% ตามภาพ

งานวิจัยเล็ก ๆ อีกสองชิ้น เป็นการเปรียบเทียบระหว่างการมีสันเหงือกว่างที่ทันตแพทย์แนะนำว่าควรใส่ฟัน ความรู้สึกต้องการของผู้ป่วยเอง และปัญหาที่เกิดขึ้นกับคุณภาพชีวิต

ข้อค้นพบข้างต้น เป็นตัวอย่างเล็ก ๆ น้อย ๆ ถึงแสดงถึงความไม่ตรงกันของโรคและสุขภาพ และเป็นเรื่องที่น่าคิดนะคะ สำหรับผู้ให้บริการทางการแพทย์ ในสถานการณ์ที่การรักษาทุกคนที่เป็นโรคเป็นสิ่งที่ไปไม่ได้ และเป้าหมายจริง ๆ ที่เราต้องการคือ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน

a: Srisilapanan P, Korwanich N, Sheiham A. Assessing prosthetic dental treatment needs in older adults in Thailand: normative vs. sociodental approaches. *Spec Care Dent* 2003; 23: 131-134.

b: Srisilapanan P, Sheiham. The prevalence of dental impacts on daily performances in older people in Northern Thailand. *Gerodontology* 2001; 18: 102-108.

c: สูดาดวง เกรินทร์พงษ์ กัณธมพร ลักษณะณา อีรดา วรกาญจนา พงศ์ สุระประเสริฐ พรทิพา ศิริวินชสุนทร. การเปรียบเทียบระหว่างความจำเป็นทางวิชาชีพ คุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปาก และความรู้สึกจำเป็นต่อการใส่ฟันเทียมของผู้สูงอายุไทยกลุ่มหนึ่ง. *ว. ทันต* 2550; 57: 98-106.

d: สูดาดวง เกรินทร์พงษ์ ญาดา พวงสอาด พรรณปพร นิมศรีสุขกุล พัชชา วรณจารุรัตน์ ศิริณา พฤตวิรวงศ์ สุปรีดา สุภนันตชาติ. คุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปากและความรู้สึกจำเป็นต่อการใส่ฟันเทียมของผู้สูงอายุไทยกลุ่มหนึ่งที่มีความจำเป็นทางวิชาชีพต่อการใส่ฟันเทียม. *ว. ทันต* 2550; 57: 13-22. ☺